

Razgovor s dr Franjom Komaricom pomoćnim banjalučkim biskupom

Novoimenovani pomoćni biskup banjalučki dr Franjo Komarica uvijek je rado surađivao i davao inicijative u svim zajedničkim pothvatima Instituta za crkvenu glazbu KBF na polju crkvene glazbe. Na poziv organizatora održao je na ovogodišnjem Tečaju za crkvene glazbenike u Zagrebu predavanje i slavio Euharistiju sa sudionicama Tečaja. Uredništvo »Sv. Cecilije« iskoristilo je tu prigodu za kraći razgovor s gospodinom biskupom.

Sv. Cecilija:

1. Vi ste studirali teologiju u Innsbrucku na Canisianumu i tamo doktorirali iz liturgike i ujedno studirali glazbu na tamošnjem konzervatoriju, pa su u jednoj osobi sretno spojeni i liturgičar i glazbenik. Zato smatramo da ste kompetentni da dade Vašu ocjenu o stanju liturgije i liturgijske glazbe sada 20 godina nakon II. vatikanskog sabora.

Biskup Komarica:

— Liturgija Crkve, kao središte čitavog njezinog života i poslanja, a s njome tijesno povezana liturgijska glazba, podložni su s jedne strane težnji za prilagođavanjem i određenim opravdanim promjenama, a s druge strane važećim crkvenim normama i propisima.

Saborski i posaborski dokumenti o liturgiji i liturgijskoj glazbi imaju pred očima oba ova zahtjeva. U onoj mjeri, u kojoj se poznaje ne samo slovo, nego i intencija teksta spomenutih dokumenata, bit će moguće pristupiti i adekvatnoj promjeni u praksi.

Zadaća je liturgà da poduzmu sve potrebno, kako bi zajednica vjernika koje oni predvode slavili obnovljenu liturgiju Crkve aktivno, svjesno i plodno. To pak pretpostavlja temeljito poznavanje kako važećih odredaba liturgijskog zakonodavstva u pitanjima liturgije i liturgijske glazbe, tako i uvažavanje legitimnih mogućnosti za poželjno i opravdano prilagođavanje konkretnim prilikama.

Dobiva se dojam da se kod nas prema liturgiji i liturgijskoj glazbi postavljamo više i češće čuvajući dosadašnju uhodanu praksu i navike — što na žalost ne rijetko graniči i s određenim minimalizmom — dok smo u ažuriranju novijeg i svrsishodnijeg pristupa nekako neodlučni odn. pospani. Uspoređujući našu situaciju sa situacijom u nekim drugim europskim zemljama i narodima, čini mi

se da nemamo dovoljno naših specifičnih i vlastitih odgovarajućih normi niti razrađenog programa za provođenje propisa u normi sveopće Crkve. — Valjat će svakako na tom poraditi, nastavljajući u jednom kontinuitetu tamo, dokle su do sada stigli — uz puno dobre volje i ne malog truda glavni promotori obnovljene liturgije odn. liturgijske glazbe u nas.

2. Poznato nam je da ste se kao profesor na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi mnogo zauzimali za glazbeni odgoj svećeničkih kandidata, i da ste u tom nastojanju postigli lijepe uspjehe. Kakva Vi iskustva imate u tome?

— Na crkveno-liturgijsko pjevanje po našim bogoslovijama se doskora gledalo kao na neku vrstu »krasopisa«. — Promjenom mjesta liturgike u odnosu na ostale teološke predmete, dobilo je i liturgijsko pjevanje na većoj važnosti. To je bilo tako shvaćeno i na Vrhbosanskoj Bogosloviji. Budući liturzi moraju se već tijekom studija solidno upoznati kako s teorijom tako i s praksom liturgijskog pjevanja u bogoslužjima koja će kasnije predvoditi. — Svakako treba početi s razrađenim programom kako u poduci tako i u praktičnim vježbama pjevanja i sviranja još u malom sjemeništu, kako bi se to nastavljajući kroz studij teologije postigli željeni rezultati. Na tom području se kod nas općenito gledano po malim i velikim sjemeništima još uvijek prilično neorganizirano i neprogramirano radi. Šteta.

3. U Sarajevu ste bili i dirigent katedralnog mješovitog zbora koji su u velikom broju sačinjavali bogoslovi i redovnice svih družbi u tom gradu. Kako ste usklađivali u liturgijskim slavljinama pučko i zbornu pjevanje?

— Imajući na umu cjelokupnu koncepciju liturgijskih slavlja, najčešće misnog slavlja, kao i narav i ulogu svakog pojedinog njenog dijela, nije bio problem obući ga u odgovarajuće glazbeno ruho. Znamo da cijela zajednica treba sudjelovati u odgovorima, poklicima uključivo i »svet«, te u ulaznoj darovnoj i pričesnoj pjesmi — koje može izvoditi i naizmjenično sa zborom; a ove zadnje može izvoditi i zbor sam. Zbor inače ima legitimna mjesta u slavljinama kada može i treba samostalno nastupiti, a tako isto i pjevač solista. Ostalo mi je u sjećanju da su »misari« sarajevske katedrale ne jednom izražavali svoje vidno zadovoljstvo radi sretne usklađenosti zbornog i pučkog pjevanja u vrhbosanskoj stolnici.

4. *Vi ste u sarajevskoj nadbiskupiji i banjalučkoj biskupiji načinili anketu o crkvenom pjevanju. Rezultate smo tiskali i u našem časopisu. Jesu li poduzeti kakvi daljni koraci oko unapređenja pjevanja ili je ostalo sve po starom?*

— Nešto jest, premda ima još mnogo toga što još čeka ostvarenje. Organizirali smo nekoliko puta jednodnevne, vrlo intenzivne susrete voditelja liturgijskog pjevanja za svaku od spomenutih biskupija. Voditelji su također dobili razrađeni repertoar za slavlje mise s narodom na osnovu najnovije naše pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*. A posebni akcent je ipak stavljen na cjelovitu i temeljitu izobrazbu bogoslova odn. polaznica Katehetskog instituta u Sarajevu u teoretskom i praktičnom poznavanju liturgijske glazbe.

5. *Kao banjalučki pomoćni biskup Vi ćete, g. biskupe, češće posjećivati župe prigodom diječenja sv. Potvrde ili će vas gg. župnici pozivati na razne crkvene svečanosti. Poznato je da župe za te prigode pripreme i posebne glazbene programe. Imate li kakvih planova da potaknete narod i župnike i orguljaše na veće sudjelovanje naroda Božjeg u liturgiji liturgijskom pjesmom?*

— Čini mi se da me previše pitate. Tek na terenu ću vidjeti što i kako se čini, što nedostaje, a što bi se evt. moglo još postići. Svakako je veliko obogaćenje za aktivno sudjelovanje naroda Božjeg u pjevanju liturgijskih slavlja i ova nova naša pjesmarica koju je izdao Institut za crkvenu glazbu zajedno s liturgijskim vijećem pri BKJ. Jasno, a mnogo ovisi o poznavanju glazbeno-liturgijskog blaga te pjesmarice od strane samih liturga kao i onih osoba koje su u liturgijskim zajednicama zadužene za dobro i fundirano pjevanje.

6. *Bili ste prvi pokretač pokrajinskih tečajeva za crkvene glazbenike (Banja Luka, Sarajevo, Mostar). To se pokazalo vrlo korisnim. Kanite li i dalje pokretati takve akcije ili to prepuštiti kome drugome?*

— Što se tiče same akcije opće je uvjerenje i sudionika i predavača na spomenutim pokrajinskim skupovima da su oni veoma korisni i potrebni. Za našu, banjalučku biskupiju ću, ako Bog da, svakako nastojati tu praksu i dalje prolongirati, a za druge dvije biskupije naše metropolije neće s moje strane manjkati najtoplije preporuke.

7. *Vi ste član Hrvatskog liturgijskog vijeća pri BKJ. Smatrate li da je došlo vrijeme da se u liturgiju uvede više reda? Nije li došlo vrijeme da se ubuduće odobre za tiskanje samo oni tekstovi za pjevanje koji imaju odobrenje od HLV, a glazbeni dio da bude odobren od ustanove koju odredi BKJ?*

— Mislim da je i do sada bilo određenog reda u našoj liturgiji za one i kod onih koji su se htjeli držati reda. Glede odobrenih tekstova i glazbenih oblika za upotrebljavanje njihovo u liturgiji apsolutno bi se trebalo osloniti na aprobaciju od strane HLV-a odn. Glazbenog Instituta pri KBF — kao najviše glazbene institucije u nas koja je i osnovana na prijedlog BKJ. — Ali, i ova dva spomenuta gremija bi u tom slučaju trebalo da se malo više angažiraju oko stvaranja i ažuriranja prave liturgijske popijevke, odgovarajućih napjeva i upotrebljivih melodija. — Tek zajedničkim programiranim radom moći će se ostvariti velika želja Sabora i potreba naših liturgijskih zajednica, naime da na našim liturgijskim sastancima bolje i radosnije odzvanja raspjevana vjera, nada i ljubav svih sudionika.

U »FOND SV. CECILIJE« UPLATILI SU:

Msrgr. Lovro Cindori, župnik u Mariji Bistrici, 10.000 Nd.

Preč. gosp. Marijan Potočnik, regens chori u katedrali u Mariboru, 5.000 Nd.

Preč. gosp. Kovačević Ilija, župnik u Đakovici, 2.300 Nd.

Preč. gosp. Ivan Špoljar, župnik u Gornjoj Stubici, 2.000 Nd.

S. Mirjam Kolar, orguljašica u Busovači, 2.000 Nd.

NN. dekan iz Hrvatskog Zagorja, 1.500 Nd.

S. Anita Ferketin, orguljašica u župi sv. Petra u Zagrebu, 1.000 Nd.

O. Edi Ricov, samostan sv. Mihovila u Zadru, 800 din

Marija Vugrinec, orguljašica u Maloj Subotici, 800 Nd.

O. Ante Vugdelija, župnik u Glavicama, 500 Nd.

Veliki zbor »Sv. Cecilije« iz Vukovara, 1.000 Nd.

O. Mile Čirko prof. Makarska, 2.000 Nd.

O. Jozo Župić, Hrv. kat. misija Mettmann, SRNJ, 2.000 Nd.

S. Karmen Hajdinjak, orguljašica u Samoboru, 500 Nd.

S. Bibijana Ćurlin, orguljašica na Širokom Brijegu, 1.000 Nd.

Dječji zbor »Leptiri« i **s. Lucijana Bobaš**, Guča Gora, 2.000 Nd.

SS. Milosrdnice, Slavenska Požega, 1.000 Nd.

S. Izabela Habek, orguljašica u Grubišnom Polju, 1.000 Nd.

S. Anita Lisak, orguljašica u Molvama, 1.000 Nd.

S. Katarina Penić, orguljašica u Pitomači, 1.000 Nd.

Preč. g. Ivan Sinković, župnik u Daruvaru, 1.800

Velikodušnim darovateljima od srca zahvaljujemo i molimo obilnu pomoć po zagovoru sv. Cecilije.